

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง ความต้องการการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของสวน
สับปะรดภูเก็ต อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ผู้วิจัยได้เสนอประเด็น โดยจำแนก เป็น 3 ส่วน คือ
สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ มีรายละเอียด ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ วิธดำเนินการวิจัยและผลการวิจัย ดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ต
อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต

1.1.2 เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูก
สับปะรดภูเก็ตอำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต

1.1.3 เพื่อศึกษาความต้องการการส่งเสริมสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่ง
ท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1.1.4 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิง
เกษตร

1.2 วิธดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 54 คน ประกอบด้วย

1) เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ตในพื้นที่อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต (เป็น
เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพพืชเศรษฐกิจสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สับปะรด
ภูเก็ต ปี 2557) จำนวน 36 คน

2) ผู้นำชุมชนในพื้นที่ที่มีการปลูกสับปะรดภูเก็ต 6 ตำบล ๆ ละ 1 คน

3) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่ที่มีการปลูกสับปะรดภูเก็ต

6 แห่งๆ ละ 1 คน

4) ผู้แทนจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จำนวน 6 คน (สำนักงานเกษตรอำเภอถลุง ที่ว่าการอำเภอถลุง สถานีพัฒนาที่ดินภูเก็ต ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรภูเก็ต สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจังหวัดภูเก็ต และสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดภูเก็ต)

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) แบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลจากเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ต เป็นคำถามปลายปิดและปลายเปิด 2) แบบสอบถาม ใช้เก็บข้อมูลโดยตรงจากผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแทนหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ตในอำเภอถลุง จังหวัดภูเก็ต เป็นคำถามปลายเปิด

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยวิธีการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ต จำนวน 36 ราย และเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแทนหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ตในอำเภอถลุง จังหวัดภูเก็ต จำนวน 18 ราย

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาเรียบเรียงแล้ววิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ทางสถิติ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ความถี่ (frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (Weight Mean Score) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 สภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรร้อยละ 75.0 เป็นเพศชาย และร้อยละ 25.0 เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 55.97 ปี จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.17 คน เกษตรกร ร้อยละ 30.6 ไม่มีพื้นที่การถือครองที่ดิน พื้นที่ถือครองที่ดินทั้งหมดเฉลี่ย 24.14 ไร่ พื้นที่ปลูกสับปะรดเฉลี่ย 26.042 ไร่ จำนวนผลผลิตเฉลี่ย 3.2 ตันต่อไร่ พื้นที่ถือครองที่ดินและพื้นที่ปลูกสับปะรด ร้อยละ 30.6 ไม่มีพื้นที่การถือครองที่ดิน พื้นที่ถือครองที่ดินทั้งหมดเฉลี่ย 24.14 ไร่ พื้นที่ปลูกสับปะรดเฉลี่ย 26.042 ไร่ จำนวนผลผลิตเฉลี่ย 3.2 ตันต่อไร่ สภาพการปลูก ร้อยละ 88.8 ปลูกสับปะรดภูเก็ตแซมสวนยางพารา และ ร้อยละ 5.6 ปลูกเป็นพืชเดี่ยวและปลูกทั้งสองลักษณะ คือ พืชเดี่ยวและพืชแซมในสวนยางพารา ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 14,847.22 บาทต่อไร่ มีรายได้จากสวนสับปะรดใน 1 รอบการผลิตเฉลี่ย 648,694.4 บาท เกษตรกรมีรายได้จากสวนสับปะรดเฉลี่ยต่อ

ไร่ 28,322 บาท สถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียงชุมชน ได้แก่ หาดในยาง น้ำตกโดนไทร น้ำตกบางแป วัดพระทอง หาดลาอัน หาดไม้ขาว อ่าวปอ อนุสรณ์สถานทุ่งถลางชนะศึก และเขาพระแทว ระยะห่างจากแหล่งท่องเที่ยว ร้อยละ 33.3 อยู่ห่างจากแหล่งท่องเที่ยว 2.1 – 4.0 กิโลเมตร สิ่งอำนวยความสะดวกในสวนสับปะรดของเกษตรกร พบว่า สวนสับปะรดของเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก ส่วนน้อยมีที่จอดรถ ห้องน้ำ และที่นั่งพัก

การพัฒนาสวนสับปะรดของเกษตรกรเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เกษตรกรส่วนมากมีความคิดเห็นว่า สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ โดยจะจัดทำ ชมถ่ายภาพ จุดสาธิต เรียนรู้ การปลูก ดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวสับปะรด กิจกรรมบริการท่องเที่ยวชมสวน ชม ชี้อป จุดพักนักท่องเที่ยว จำหน่ายของที่ระลึก และจุดพักรับประทานอาหาร

1.3.2 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับปานกลาง และขาดความรู้ในประเด็นประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การเตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การจัดการอาหาร เครื่องดื่มและของฝาก และประเด็นแนวคิดเกี่ยวกับที่พักแรมในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1.3.3 ความต้องการการส่งเสริมสวนสับปะรดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ด้านความรู้ เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมด้านความรู้ในการส่งเสริมสวนสับปะรดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในระดับมาก ได้แก่ การจัดการอาหาร เครื่องดื่ม ของฝากและของที่ระลึก การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ปัจจัยสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการเตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีความต้องการการส่งเสริมด้านความรู้ในการส่งเสริมสวนสับปะรดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในระดับปานกลาง ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับที่พักแรมในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

เกษตรกรยังขาดความรู้เกี่ยวกับประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การเตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การจัดการอาหาร เครื่องดื่มและของฝาก และแนวคิดเกี่ยวกับที่พักแรมในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ความต้องการความรู้ผ่านช่องทางหรือสื่อในการส่งเสริมสวนสับปะรดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า เกษตรกรมีความต้องการความรู้ทุกประเด็นผ่านช่องทางเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เกษตรกรผู้นำ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต) ในระดับปานกลาง มีความต้องการในระดับน้อยจาก สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ และผู้นำชุมชน

ความต้องการวิธีการส่งเสริมสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เกษตรกรมีความต้องการวิธีการส่งเสริมสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรทั้ง 4 รูปแบบ ในระดับปานกลาง ได้แก่ การทัศนศึกษา การฝึกอบรม การประชุมกลุ่ม และการสาธิต

1.3.4 ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1) สิ่งที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาเพื่อให้สวนสับปะรดภูเก็ตเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรปรับปรุงและพัฒนาด้านความสะดวกสบายของสวน การคมนาคม ความพร้อมของเจ้าของสวน และการอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวหรือสาธารณูปโภค

2) ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรคือ การนำสับปะรดจากจังหวัดอื่นมาจำหน่ายทำให้ราคาตกต่ำ ปัญหาด้านการตลาด ปัญหาพื้นที่ปลูกไม่แน่นอนหรือไม่ต่อเนื่อง ปัญหาการเดินทางลำบากและระยะทางไกล ปัญหาด้านการถือครองที่ดิน และปัญหาไม่มีพื้นที่เป็นของตนเองและขาดการรวมกลุ่มหรือกลุ่มไม่เข้มแข็ง

3) แนวทางการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นว่า แนวทางการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกร ต้องพัฒนาสวนสับปะรดให้มีความพร้อม ร้อยละ 40.8 รองลงมา คือ พัฒนาเกษตรกรเจ้าของสวน พัฒนาการประชาสัมพันธ์ และขอสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ร้อยละ 26.6 17.1 และ 15.8 ตามลำดับ

1.3.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้นำชุมชนและตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวสวนสับปะรด

ผลการศึกษาจากแบบสอบถามผู้นำชุมชนและตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวสวนสับปะรดอำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต จำนวน 18 ราย สรุปได้ดังนี้

1) การดำเนินการจัดการท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ต

การศึกษาการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ต ของผู้นำชุมชนตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ต อำเภอดอนตาล จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทั้งหมดไม่มีการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ต

2) บทบาทหน้าที่และการประสานแผนงานนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ตกับนโยบายของส่วนกลาง

บทบาทหน้าที่และการประสานแผนงานนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ตกับนโยบายของส่วนกลางของผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้แก่ การบูรณาการแผนงานร่วมกับพื้นที่หรือหน่วยงานอื่น ๆ ให้ความรู้ด้านการปลูก ดูแลรักษา และตรวจรับรองคุณภาพสับปะรด โดยออกใบรับรอง GAP พืชให้สำหรับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ สนับสนุนให้เกษตรกรผู้รับการส่งเสริมปลูกสับปะรดในสวนยางพาราเพื่อเป็นรายได้เสริม สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลในการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีไทย ปี 2558 โดยท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นหนึ่งในรูปแบบการท่องเที่ยว

3) สถานการณ์การท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ตในอำเภอดอนตาล จังหวัดอุบลราชธานี

ยังไม่มีจัดการท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ต เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้ปลูกสับปะรดในพื้นที่ของตนเอง และส่วนใหญ่ปลูกแซมในสวนยางพารา จึงจัดการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ค่อนข้างยาก

4) ปัจจัยที่ทำให้สวนสับปะรดภูเก็ตในอำเภอดอนตาลพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ปัจจัยที่ทำให้สวนสับปะรดภูเก็ตในอำเภอดอนตาลพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่ ความพร้อมของเกษตรกร ความสมบูรณ์ของสวนสับปะรด การส่งเสริมของเจ้าหน้าที่รัฐ และการบูรณาการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่ยอมรับ และแนวโน้มพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

5) ผลกระทบต่อชุมชนอำเภอดอนตาลจากการท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ต

พบว่า ผลกระทบต่อชุมชนอำเภอดอนตาลจากการท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ต ด้านเศรษฐกิจ ร้อยละ 100 มีความคิดเห็นว่าทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น สร้างรายได้ให้ชุมชนความเป็นอยู่ดีขึ้น รายได้ครอบครัวเพิ่มขึ้น

ด้านสังคมและวัฒนธรรม มีความคิดเห็นว่าเป็นการช่วยเผยแพร่ วัฒนธรรมของท้องถิ่น ทำให้ประชาชนรักถิ่นฐานบ้านเกิดรู้จักความพอเพียง มีความสามัคคี มีการ รวมกลุ่ม เป็นการอนุรักษ์พืชพรรณสัตว์ประดุกเกิดและทำให้เป็นที่รู้จัก เป็นการช่วยอนุรักษ์วิถีชีวิต ของชุมชน คนในชุมชนมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น

ด้านสิ่งแวดล้อม มีความคิดเห็นว่าการส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทำให้ สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม ทำให้คนสนใจเรื่องอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้น ช่วยเพิ่มพื้นที่สีเขียว

6) การปรับตัวต่อการส่งเสริมและพัฒนากองทุนเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

ผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแทน ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง มีความคิดเห็นว่าการปรับตัวต่อการส่งเสริมและพัฒนากองทุนเพื่อการพัฒนา ท้องถิ่น สืบพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ประดุกเกิด ควรมีการรวมกลุ่มกัน มีการพูดคุยกันในชุมชนเพื่อดำเนินกิจกรรมการกองทุนเพื่อ และ เพื่อขอรับการสนับสนุนจากส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้อง ควรมีการควบคุมคุณภาพผลผลิตให้มีมาตรฐาน พัฒนาสายพันธุ์สัตว์ประดุก และผลิตให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาด ควรมีการสนับสนุน กิจกรรมส่งเสริมการประกอบอาชีพนี้ในทุกพื้นที่ที่มีการปลูกยางพารา และต้องเปิดรับฟังข่าวสาร จากภายนอก

7) ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาสวนสัตว์ประดุกเกิดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาสวนสัตว์ประดุกเกิดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว คือ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง ทำให้พื้นที่ปลูกลดลง เกษตรกรขาด ความพร้อม สืบพันธุ์สัตว์ประดุกเกิดยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จัก ปริมาณผลผลิตไม่สามารถควบคุมได้ ฤดูกาลเก็บเกี่ยวไม่แน่นอน ขาดการประชาสัมพันธ์ เกษตรกรอายุมาก ขาดการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ มีการแอบอ้างชื่อสัตว์ประดุกเกิดเพื่อประโยชน์ทางการค้า ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับ นักท่องเที่ยว ขาดการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวในสวนสัตว์ประดุก และขาดความรู้แบบองค์รวม ในการดำเนินงาน

8) ทิศทางการพัฒนากองทุนเพื่อการพัฒนาสวนสัตว์ประดุกเกิดในอำเภอถลาง ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ ตัวแทน ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ พัฒนาโดยการมีส่วนร่วมของเกษตรกร มี การรวมกลุ่มเพื่อดำเนินกิจกรรม มุ่งเน้นให้เกษตรกรมีบทบาทมากที่สุด พัฒนามาตามความต้องการ ของเกษตรกร มีการบูรณาการจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ในด้านสวนสัตว์ประดุกต้องมีการจัดการ ผลผลิตให้มีคุณภาพ ปรับปรุงสวนสัตว์ประดุกให้มีความพร้อมสำหรับต้อนรับนักท่องเที่ยว โดย จัดเป็นแปลงสาธิต มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย

9) การส่งเสริมและสนับสนุนสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชนในพื้นที่ที่มีการปลูกสับปะรดภูเก็ต และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จากการเก็บข้อมูลจากผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จากการเก็บรวบรวมข้อมูล มีการส่งเสริมและสนับสนุนดังนี้

9.1 ประสานกับหน่วยงานภาครัฐ ในการขอรับการสนับสนุน

9.2 สนับสนุนให้เพิ่มพื้นที่ปลูกให้มากขึ้นเพื่อจะได้มีการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

9.3 กระตุ้นสร้างจิตสำนึกเกษตรกรไม่ให้ใช้สารเคมีในแปลงสับปะรดเพิ่มพื้นที่ปลูก บูรณาการจัดทำแผนของบประมาณ

9.4 สนับสนุนด้านความรู้เรื่องการผลิตสับปะรดภูเก็ต สนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อพัฒนาคุณภาพผลผลิต

9.5 บูรณาการภาคส่วนต่างๆที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยว การรักษาความสะอาด มีความปลอดภัย รักษาธรรมชาติ

9.6 ส่งเสริมให้เกษตรกรชาวสวนยาง ปลูกสับปะรดเป็นพืชแซม

9.7 การให้ความรู้ในการให้บริการและพัฒนาให้เข้าสู่มาตรฐานคุณภาพท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตามเกณฑ์ที่กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬารับรอง

9.8 ประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมให้ความรู้ ส่งเสริมด้านการตลาด พัฒนาผลิตภัณฑ์จากสับปะรด

9.9 ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กรณีที่เกษตรกรมาขอความช่วยเหลือ

10) ข้อเสนอแนะ จากการสัมภาษณ์ของเกษตรกร และผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และการทบทวนวรรณกรรม ข้อเสนอแนะ มีดังนี้

10.1 ประชาสัมพันธ์สับปะรดภูเก็ตให้เป็นที่รู้จักโดยเน้นในเรื่องของเอกลักษณ์สับปะรดภูเก็ต และการเป็นพืชสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

10.2 มีการอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ให้แก่เกษตรกรและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยเนื้อหาที่ถ่ายทอดตรงกับความต้องการของเกษตรกร

10.3 มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน

10.4 สวนสับปะรดที่จะจัดทำเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้องมีความพร้อม เส้นทางคมนาคมสะดวก มีความปลอดภัย

10.5 มีการจัดทำทะเบียนผู้ปลูกสับปะรดเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการบริหารจัดการในอนาคต

10.6 ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มกันอย่างเข้มแข็ง

สรุปแนวทางการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง ความต้องการการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของสวนสับปะรดภูเก็ต อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และนำผลการวิจัยที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล จากเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ต ผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ ตัวแทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง มาสังเคราะห์และกำหนดเป็นแนวทาง การพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ดังนี้

1. พัฒนาตัวเกษตรกรในด้านความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเด็นประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การเตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การจัดการอาหาร เครื่องดื่มและของฝาก และประเด็นแนวคิดเกี่ยวกับที่พักแรมในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยผ่านช่องทาง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เกษตรกรผู้นำ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต) โดยใช้วิธีการส่งเสริม คือ การทัศนศึกษา การฝึกอบรม การประชุมกลุ่มและการสาธิต

2. ส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ตมีการรวมกลุ่มกันอย่างเข้มแข็ง โดยการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน มีการจัดทำฐานข้อมูลของผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ต

3. พัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ในด้านความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้แก่เกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. พัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตให้มีความพร้อมเพื่อรองรับการท่องเที่ยว มีปฏิทินการผลิตที่ชัดเจน ผลผลิตมีคุณภาพ ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมให้มีความสะดวก มีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ป้ายบอกทาง ห้องน้ำ เป็นต้น

5. จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้หลากหลาย เช่น ชุมถ้ำยรูป การจำหน่ายสินค้าที่ระลึก การสาธิตการเก็บเกี่ยวสับปะรด การนำชมแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ในบริเวณใกล้เคียง

6. มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน โดยเฉพาะบริษัทนำเที่ยว เพื่อนำนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมสวนสับปะรดภูเก็ต

7. ส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรประเภทแหล่งผลิตหรือพื้นที่เฉพาะทางการเกษตร ในลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรเฉพาะราย เนื่องจากแปลงปลูกสับปะรดภูเก็ตแต่ละแปลงอยู่ห่างกัน

8. ประชาสัมพันธ์สับปะรดภูเก็ตให้เป็นที่ยู้งักโดยเน้นในเรื่องของเอกลักษณ์สับปะรดภูเก็ต และการเป็นพืชสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ผ่านทางสื่อมวลชน

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องความต้องการการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของสวนสับปะรดภูเก็ต อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต มีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 สภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 75.0 เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 56 ปี ร้อยละ 41.7 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริโรจน์ หอมานาน (2547 : 149-150) ได้ศึกษาถึง ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรหมู่บ้านรอบบริเวณศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประชากรกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ โดยมากสำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาซึ่งสอดคล้องกับ สมศรี อย่างสวย (2536:39) ที่ได้ศึกษาเรื่องสถานะเศรษฐกิจสังคมและความต้องการของเกษตรกรเพื่อการส่งเสริมการเกษตรในหมู่บ้านจัดสรรปันน้ำใจ (โครงการ 2) นิคมสร้างตนเองเขื่อนอุบลรัตน์ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น พบว่าผู้ให้ข้อมูลโดยทั่วไปมีขนาดครอบครัวปานกลาง มีสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ยครอบครัวละ 5 คน โดยมีช่วงขนาดครอบครัวตั้งแต่ครอบครัวละ 1 คน ถึง 9 คน ขนาดครอบครัวที่มีความถี่สูงสุดคือขนาดครอบครัว 4-5 คน รองลงมาได้แก่ขนาดครอบครัว 1-3 จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ตส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ไม่มีพลกำลังทำงาน อาจส่งผลให้พื้นที่ปลูกสับปะรดในอนาคตลดลง จำนวนสมาชิกในครัวเรือนแสดงให้เห็นว่าจำนวนแรงงานมีน้อย อาจทำให้ขาดแคลนแรงงานทางภาคเกษตรในอนาคต ซึ่งในการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้องใช้แรงงานในครัวเรือนเป็นกำลังหลัก หากแรงงานมีน้อยการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอาจทำได้ยาก

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่และการปลูกสับปะรดของเกษตรกร พบว่า ร้อยละ 30.6 ไม่มีพื้นที่ถือครอง รองลงมา ร้อยละ 27.8 มีพื้นที่การถือครองที่ดินทั้งหมดไม่เกิน 10 ไร่ และมีพื้นที่ปลูกเฉลี่ย 26.042 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่เฉลี่ย 3.2 ตัน **ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่** 14,867.22 บาท และมีรายได้จากสวนสับปะรดใน 1 รอบการผลิตเฉลี่ย 648,694.4 บาท ซึ่งสอดคล้องกับสุภิญญา สันตะกิจ (2555, น.85-94) ได้ศึกษาถึง การผลิตสับปะรดของเกษตรกรในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ผลการศึกษา พบว่า ครอบครัวเกษตรกรมีจำนวนแรงงาน 1-2 คน พื้นที่ในการปลูก

สับปะรดมีขนาดกลาง (10-50 ไร่) ด้านรายได้จากภาคเกษตรในปีที่ผ่านมา เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดมีรายได้มากกว่า 100,000 บาท/ปี ต้นทุนรวมเฉลี่ยของระบบการปลูกปีที่ 1 คือ 18,489.42 บาท ระบบการปลูกปีที่ 2 มีต้นทุนรวมเฉลี่ย 9,626.61 บาท และระบบการปลูกปีที่ 3 มีต้นทุนรวมเฉลี่ย 8,051.10 บาท ผลผลิตต่อไร่ 6,250 กิโลกรัม **มีสภาพการปลูก** ร้อยละ 88.8 ปลูกสับปะรดฤดูเกิดแซมสวนยางพารา ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สุภิญญา สันตะกิจ (2555, น.85-94) ที่พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เลือกปลูกสับปะรดแบบพืชเดี่ยว อาจมีปลูกสับปะรดแซมยางพาราและปาล์มน้ำมัน บ้าง จากการที่เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดฤดูเกิดส่วนใหญ่ไม่มีพื้นที่เป็นของตนเอง จะส่งผลให้การพัฒนาสวนสับปะรดฤดูเกิดของเกษตรกรกลุ่มนี้ทำได้ยากขึ้น

ชุมชนของเกษตรกรอยู่ห่างจากแหล่งท่องเที่ยว อยู่ห่างจากแหล่งท่องเที่ยว 2.1 – 4.0 กิโลเมตร ซึ่งสอดคล้องกับ มนตรี เรืองพันธ์ (2545, น. 132-133) ที่ได้ศึกษาถึงปัจจัยบางประการที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเกษตรในจังหวัดนครนายก พบว่า สถานที่ท่องเที่ยวอยู่ห่างจากสถานที่ท่องเที่ยวอื่นเฉลี่ย 1.43 กิโลเมตร จากผลการวิเคราะห์ พบว่า พื้นที่สวนสับปะรดของเกษตรกรอยู่ไม่ห่างจากแหล่งท่องเที่ยว มีศักยภาพเพียงพอที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ แต่เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีพื้นที่ถือครองเป็นของตนเอง จึงทำให้การส่งเสริมการพัฒนาสวนสับปะรดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรไม่ยั่งยืน จากการที่มีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ใกล้กับชุมชน แสดงว่า สวนสับปะรดฤดูเกิดมีศักยภาพเพียงพอที่จะพัฒนามาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ ดังนั้นในการส่งเสริมสวนสับปะรดฤดูเกิดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้องเริ่มจากเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดฤดูเกิดที่มีพื้นที่เป็นของตนเองก่อน

สิ่งอำนวยความสะดวกในสวนสับปะรดของเกษตรกร พบว่า ร้อยละ 91.7 ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกในสวนสับปะรดและมีร้อยละ 8.3 มีที่จอดรถ ร้อยละ 5.5 มีห้องน้ำและที่นั่งพัก ทั้งนี้ เนื่องจากในปัจจุบันยังไม่มีมีการดำเนินการส่งเสริมการท่องเที่ยวสวนสับปะรดฤดูเกิด ดังนั้น การวางแผนพัฒนาสวนสับปะรดของเกษตรกรให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจึงโอกาสดีที่จะวางแผนการส่งเสริมตามความต้องการของเกษตรกรทั้งในด้านดำเนินกิจกรรมและแผนผังการดำเนินกิจกรรม ผนวกกับเกษตรกรเจ้าของสวนสับปะรดกึ่งหนึ่งเห็นว่า สวนสับปะรดของตนสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ แต่อีกร้อยละ 41.7 เกษตรกรเห็นว่าไม่สามารถพัฒนาได้เนื่องจากไม่ได้เป็นเจ้าของที่ดิน แต่ใช้วิธีการเช่าหรือใช้พื้นที่สวนยางพาราของคนอื่นมาปลูกสับปะรด และจ่ายค่าตอบแทนโดยการดูแลสวนยางพาราให้ สิ่งอำนวยความสะดวกเป็นปัจจัยสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นหากจะพัฒนาสวนสับปะรดฤดูเกิดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวต้องพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้วย

การพัฒนาสวนสับปะรดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ร้อยละ 47.2 ของเกษตรกรที่คิดว่าสามารถพัฒนาสวนสับปะรดเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ จะจัดทำซุ้มถ้ำรูป ร้อยละ 44.4 สร้างจุดสาธิต เรียนรู้ การปลูก ดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวสับปะรด ร้อยละ 41.7 จัดกิจกรรมบริการท่องเที่ยวชมสวน ชิม ซื้อม ร้อยละ 13.9 จัดทำจุดพักนักท่องเที่ยว จำหน่ายของที่ระลึก และเกษตรกรร้อยละ 2.8 ทำจุดพักรับประทานอาหารซึ่งสอดคล้องกับ วิภารัตน์ สุราลัย (2556 : 153-154) ได้ศึกษาถึง แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ด้านสิ่งดึงดูดใจ โดยภาพรวมพบว่า แหล่งท่องเที่ยวมีความน่าสนใจ ทศนิยภาพสวยงาม มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ เช่น การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การเพาะเห็ด การทำไวน์ ไวน์ ร้อยละ ความเป็นมิตร การทำการเกษตรไร้สารพิษ วิถีชีวิตของเกษตรกร ความเป็นกันเอง ในส่วนผลผลิตทางการเกษตรมีการพัฒนาและปรับปรุงสายพันธุ์ เพื่อมาตรฐานและคุณภาพในการจำหน่ายเป็นสินค้าที่ระลึก และสินค้าขึ้นชื่ออำเภอวังน้ำเขียว ด้านกิจกรรม โดยภาพรวมพบว่า แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแหล่งมีกิจกรรมที่แตกต่างกันไป เช่น การเก็บองุ่น การทำเกษตรอินทรีย์ การเพาะเห็ด อำเภอวังน้ำเขียวมีกิจกรรมที่จัดเป็นประจำ คือ งานบุญมาศบานในม่านหมอก ในปี พ.ศ.2556 มีกิจกรรมเพิ่งเริ่มจัดครั้งแรก คือ งานดอกไม้ในสายหมอก นอกจากการจัดกิจกรรมดังกล่าวข้างต้นแล้ว ควรมีการจัดงานวันสับปะรด เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์สับปะรดภูเก็ตให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น

2.2 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การวัดความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยการออกแบบสัมภาษณ์เพื่อให้เกษตรกรตอบ จำนวน 20 ข้อ ปรากฏว่า เกษตรกรมีระดับคะแนนความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 11.56 ซึ่งไม่สอดคล้องกับ ทศพล ถาวร (2554: 52-54) ได้ศึกษาถึง ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนบ้านปางบง ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยภาพรวมประชากรภายในชุมชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการทบทวนวรรณกรรม เรื่อง ปัจจัยที่สำคัญในการจัดการการท่องเที่ยว ดังนั้นในการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจึงต้องมีการถ่ายทอดความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้แก่เกษตรกรด้วย

2.3 ความต้องการส่งเสริมสวนสับปะรดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

จากผลการศึกษาความต้องการของเกษตรกรด้านต่างๆ ได้แก่

2.3.1 ด้านความรู้ เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมด้านความรู้ในการส่งเสริมสวนสับปะรดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในระดับมาก ได้แก่ การจัดการอาหาร เครื่องดื่ม ของฝากและของที่ระลึก การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ปัจจัยสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการเตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความต้องการการส่งเสริมด้านความรู้ในการส่งเสริมสวนสับปะรดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในระดับ ปานกลาง ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับที่พักแรมในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และมีความต้องการความรู้ในความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับน้อย ดังนั้นในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรต้องเน้นเนื้อหาในประเด็นที่เกษตรกรมีความต้องการมาก ได้แก่ การจัดการอาหาร เครื่องดื่ม ของฝากและของที่ระลึก การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดังนั้นในการพัฒนาสวนสับปะรดให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจึงต้องมี การถ่ายทอดความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้แก่เกษตรกรด้วย

2.3.2 ความต้องการความรู้ผ่านช่องทางในการส่งเสริมสวนสับปะรดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เกษตรกรมีความต้องการความรู้ทุกประเด็นผ่านช่องทาง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เกษตรกรผู้นำ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต) ในระดับปานกลาง มีความต้องการจาก สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ และผู้นำชุมชน ในระดับน้อย เนื่องจากเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ทมีความสามารถในการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ เครือข่ายสังคมหรือชุมชนออนไลน์ (social network) ในการติดต่อเจ้าหน้าที่ และสืบค้นข้อมูลด้านการเกษตร ซึ่งไม่สอดคล้องกับ ชัยณรงค์ พันวิลาต (2546:41) ที่ได้ศึกษาเรื่องความต้องการส่งเสริมอาชีพเกษตรกรของสมาชิกนิคมเกษตรกรรมทหารผ่านศึกนครพนม พบว่าวิธีการส่งเสริมแบบรายบุคคลสมาชิกนิคมฯ ต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมมาเยี่ยมที่บ้านหรือฟาร์มในระดับมาก วิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบมวลชนสมาชิกนิคมฯ ต้องการชมรายการวิทยุโทรทัศน์เกี่ยวกับการเกษตรและรับฟังจากหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้านในระดับมาก และการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงด้านการเกษตรชมนิทรรศการหรืองานแสดงทางการเกษตรและอ่านหนังสือพิมพ์ต่างๆ ต้องการในระดับปานกลาง

ความต้องการวิธีการส่งเสริมสวนสับปะรดให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยว เกษตรกร เกษตรกรมีความต้องการวิธีการส่งเสริมสวนสับปะรดให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยว เกษตรกรในระดับปานกลางจากการทัศนศึกษา การฝึกอบรม การประชุมกลุ่ม และการสาธิต ดังนั้น วิธีการในการส่งเสริมสวนสับปะรดให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ การทัศนศึกษา การฝึกอบรม การประชุมกลุ่ม และการสาธิต

แนวทางการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

พบว่า เกษตรกรร้อยละ 58.3 เห็นว่าสามารถพัฒนาสวนสับปะรดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรได้ แต่ภาพรวมพบว่าเกษตรกรยังขาดความพร้อมด้านสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก ข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ กิจกรรมรองรับนักท่องเที่ยว รวมถึงการเดินทางเข้าถึงสวนสับปะรดของเกษตรกรข้างลำบาก และควรมีการพัฒนาในเรื่องป้ายบอกทาง สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น สุขา สถานที่รองรับนักท่องเที่ยวในแปลง และร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก พัฒนากิจกรรมในแปลงสับปะรด เช่น การจัดกิจกรรมสาธิต การสร้างจุดเรียนรู้ การจัดงาน ชิม ช้อป เที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ต เพื่อประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการตลาดสับปะรด ซึ่งสอดคล้องกับ วิภารัตน์ สุราลัย (2556, น.153-154) ได้ศึกษาถึง แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ด้านสิ่งดึงดูดใจ โดยภาพรวมพบว่าแหล่งท่องเที่ยวมีความน่าสนใจ ทักษิณภาพสวยงาม มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ เช่น การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การเพาะเห็ด การทำไวน์ ไวน์ร้อน ความเป็นมิตร การทำการเกษตรไร้สารพิษ วิถีชีวิตของเกษตรกร ความเป็นกันเอง ในส่วนผลผลิตทางการเกษตรมีการพัฒนาและปรับปรุงสายพันธุ์เพื่อมาตรฐานและคุณภาพในการจำหน่ายเป็นสินค้าที่ระลึก และสินค้าขึ้นชื่ออำเภอวังน้ำเขียว จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้น แนวทางการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จึงควรมีความพร้อมด้านสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก ข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ กิจกรรมรองรับนักท่องเที่ยว เช่น การแปรรูป ชิมสับปะรด จำหน่ายของที่ระลึก ความสะดวกในการเข้าถึงสวนสับปะรด และควรมีการพัฒนาในเรื่องป้ายบอกทาง สิ่งอำนวยความสะดวก

3. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนมาก ผู้นำชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง มีความเห็นว่ามีความเป็นไปได้ในการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เนื่องจากจังหวัดภูเก็ตเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง มีความพร้อมที่จะให้การสนับสนุน เพื่อให้การส่งเสริมสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประสบผลสำเร็จ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ควรมีการสืบทอดอาชีพการปลูกสับปะรดภูเก็ตไปสู่ลูกหลาน โดยจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรทั้งในและนอกโรงเรียนเพิ่มขึ้น เนื่องจากปัจจุบันเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ .ในอนาคตพื้นที่ปลูกสับปะรดและแรงงานภาคการเกษตรมีแนวโน้มลดลง

3.1.2 ในการส่งเสริมสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้องเริ่มจากเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ตที่มีพื้นที่เป็นของตนเองก่อนเพราะเป็นกลุ่มที่มีความพร้อมมากกว่าเกษตรกรที่ไม่มีพื้นที่เป็นของตนเอง โอกาสประสบความสำเร็จมีสูงกว่า แล้วจึงค่อยขยายผลไปยังรายอื่น ๆ

3.1.3 มีการอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ต ในประเด็นที่เกษตรกรขาดความรู้ ได้แก่ ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การเตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การจัดการอาหาร เครื่องดื่มและของฝาก และแนวคิดเกี่ยวกับที่พักแรมในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3.1.4 การส่งเสริมสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรใช้วิธีการทัศนศึกษาดูงานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ประสบความสำเร็จ การฝึกอบรม การประชุมกลุ่มและการสาธิต

3.1.5 การพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ต้องมีการพัฒนาด้านสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก ข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ กิจกรรมรองรับนักท่องเที่ยว เช่น การแปรรูป สับปะรด จำหน่ายของที่ระลึก ความสะดวกในการเข้าถึงสวนสับปะรด และควรมีการพัฒนาในเรื่องป้ายบอกทาง สิ่งอำนวยความสะดวก

3.1.6 มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน โดยเฉพาะบริษัทนำเที่ยว เพื่อนำนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมสวนสับปะรดภูเก็ต

3.1.7 ประชาสัมพันธ์สับปะรดภูเก็ตให้เป็นที่รู้จักโดยเน้นในเรื่องของเอกลักษณ์สับปะรดภูเก็ต และการเป็นพืชสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ผ่านทางสื่อมวลชน เช่นการจัดงานแถลงข่าว การประชาสัมพันธ์ผ่านรายการวิทยุ หนังสือพิมพ์ เว็บไซต์

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาถึงแนวโน้มความนิยมของนักท่องเที่ยว เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้ไปปรับใช้ในการส่งเสริมสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

3.2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการการผลิตและการตลาดสับปะรดภูเก็ต เพื่อให้ทราบถึงสภาพการตลาด แนวทางการแก้ไข และพัฒนาการผลิต เนื่องจากการศึกษารั้งนี้ พบว่า ปริมาณผลผลิตสับปะรดภูเก็ตมีไม่เพียงพอตลอดทั้งปี

